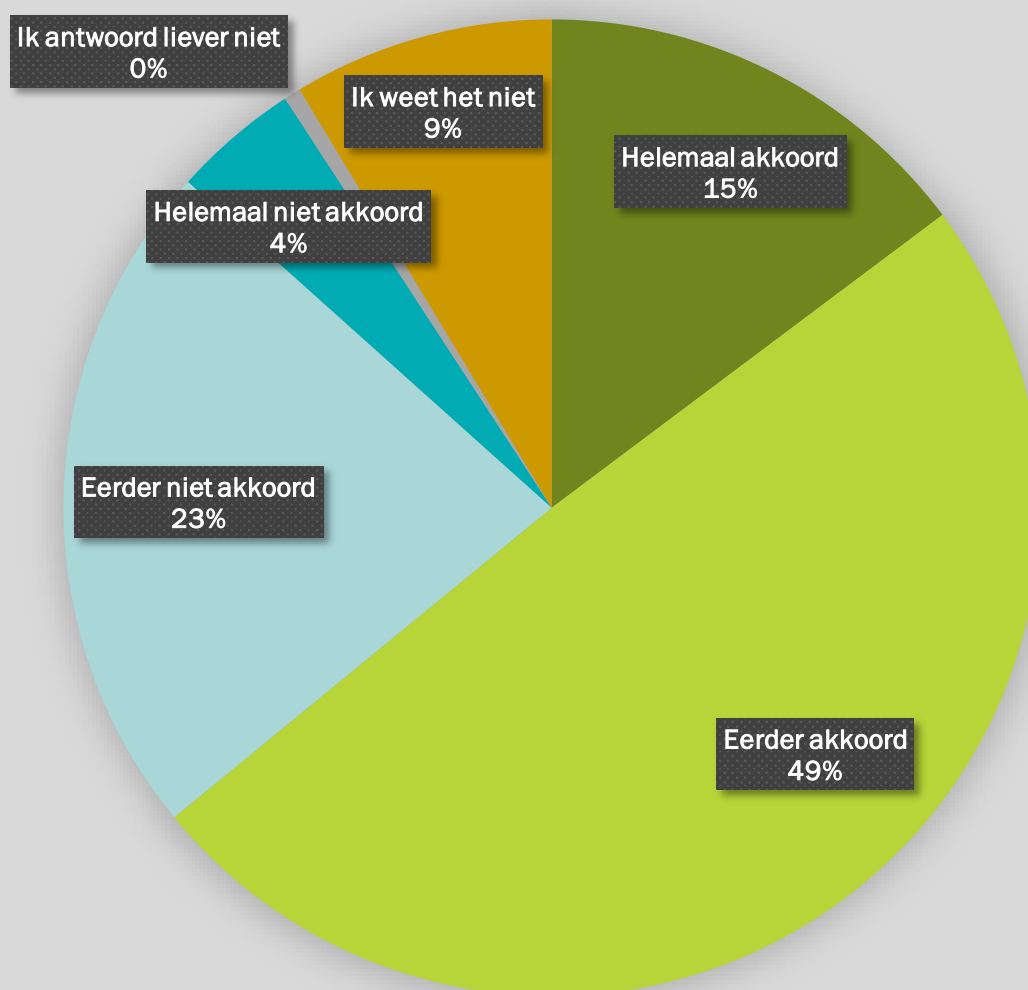


Stelling

De mensheid kan de klimaatcrisis oplossen.



Het klimaat, wat denken en willen de Waddisters.

Zijn de Waddisters bezorgd over het klimaat?

Wanneer we Waddisters de stelling voorleggen of klimaatopwarming een probleem is, dan zijn negen op de tien Waddisters (92%) akkoord met deze stelling (zie Figuur 1). We zien ook dat vier op de vijf Waddisters (80%) zich zorgen maakt over het klimaat. Bij één derde van de Waddisters (28%) is die bezorgdheid zelfs toegenomen sinds de overstromingen in België en buitenland tijdens de zomer van 2021 (zie Figuur 2). We vroegen de Waddisters hoe het milieu er volgens hen binnen 30 jaar zal uitzien. Zes op de tien Waddisters (63%) denkt dat er grote problemen zullen zijn waardoor hun leven moeilijker zal zijn. Ongeveer twee op de tien Waddisters (17%) heeft geen idee hoe het milieu er zal uitzien over 30 jaar. Ongeveer één op de tien Waddisters (12%) denkt dat er grote problemen zullen zijn, maar niet echt bij ons. Minder dan één op de tien Waddisters (7%) denkt dat het allemaal wel zal meevallen (zie Figuur 4).

Wanneer we jongeren vragen of ze mee actie zouden voeren tijdens de Youth for Climate actie tijdens de schooluren, dan zien we dat slechts één of anderhalf op tien Waddisters (14%) echt zou meewandelen. Eén op de tien gaf aan dat ze wel zouden meewandelen mocht de actie in een weekend zijn. De grootste groep (41%) steunt de actie wel, maar wandelt niet zelf mee. Eén op tien Waddisters geeft aan van andere dingen wakker te liggen. Slechts een minderheid (7%) steunt de actie niet (zie Figuur 3).

De meerderheid van de Waddisters geeft ook aan dat ze meer informatie willen krijgen over het klimaat. Ze wensen dit graag via volgende kanalen (zie Figuur 5): via school (45%), via tv-programma's (30%), via social media (35%), via vrienden of familie (12%) of via andere wegen (19%).

Hoe denken Waddisters over mogelijke oplossingen?

De meerderheid van de Waddisters maakt zich zorgen over de toekomst van het klimaat. Wanneer we hen de stelling voorleggen of de mensheid de klimaatcrisis kan oplossen (zie Figuur 6), is zes op de tien Waddisters (64%) akkoord tot helemaal akkoord met deze stelling. Eén op de drie Waddisters is eerder niet akkoord (23%) tot helemaal niet akkoord (4%)

Als we vervolgens doorvragen wie zich moet inzetten om het klimaat te redden, dan antwoordt acht op de tien Waddisters (81%) dat iedereen moet meewerken om het klimaat te redden. De Waddisters schuiven vooral de bedrijven (36%), politici (36%) en wereldleiders (38%) naar voor om hierin initiatief te nemen (zie Figuur 7). Eén op de tien Waddisters (11%) gelooft niet meer dat we het klimaat nog kunnen redden (zie Figuur 8).

Hoewel jongeren aangeven dat ze graag meer informatie willen over het klimaat (figuur 4), lijkt het er sterk op dat de informatie nog niet tot bij hen geraakt. Wanneer we de Waddisters vragen of ze

de SDG's¹¹ kennen, dan heeft bijna acht op de tien (78%) Waddisters hier nog nooit over gehoord (zie Figuur 9). Ook van de COP27, de klimaatconferentie van de Verenigde Naties over klimaatverandering die gepland is van 7 tot 18 november 2022 in de badplaats Sharm-el-Sheikh in Egypte, heeft acht op de tien Waddisters (80%) nog nooit gehoord (zie Figuur 10).

Op welke manier dragen Waddisters zelf bij aan de oplossing?

Wanneer we de Waddisters vragen wat ze zelf doen om meer bewust te leven, dan valt als eerste op dat slechts één op de tien Waddisters (14%) niets doet om milieubewuster te leven. Voorts steekt er geen gedrag bovenuit: één op de drie Waddisters duidt aan duurzaam of minder te kopen (35%), minder of geen vlees te eten (37%), minder water te verbruiken (36%) en minder of niet te vliegen (37%) (zie Figuur 11).

Als we specifiek doorvragen naar hun overtuigingen en gedrag wat betreft het kopen van kledij zien we dat de helft van de Waddisters (55%) het belangrijk vindt om duurzame kledij te kopen (zie Figuur 12). De helft van de Waddisters (54%) weet ook hoe duurzame kledij te kopen (zie Figuur 12). Wanneer we hen rechtstreeks vragen of ze duurzame kledij kopen, zien we dat één op drie Waddisters zegt dit eerder wel (30%) tot helemaal wel (3%) te doen (zie Figuur 14). Waar letten ze dan op als ze kleren kopen? 'Ergens goed mee staan' (86%), 'dat het comfortabel zit' (69%) en de prijs (84%) blijken de belangrijkste factoren te zijn. Duurzame factoren zoals 'land van productie' (8%), 'merk met duurzaam label' (16%) en tweedehands' (10%) worden slechts door ongeveer één op tien Waddisters meegenomen in hun beslissing om kledij te kopen (Zie Figuur 15).

Als we doorvragen naar hun overtuigingen en gedrag wat betreft het kopen van voeding, zien we een meer uitgesproken antwoordpatroon. Bijna twee op drie Waddisters (70%) is overtuigd van het belang van duurzame voeding (zie Figuur 16). De grootste groep (62%) weet ook hoe duurzaam voeding te kopen (zie Figuur 17). Wanneer we hen rechtstreeks vragen of ze duurzame voeding kopen, zien we dat één op drie Waddisters zegt dit eerder wel (27%) tot helemaal wel (3%) te doen (zie Figuur 18). Waar letten ze dan op als ze voeding kopen? De smaak (74%) en de prijs (76%) blijken de belangrijkste factoren zijn. Duurzame factoren zoals 'land van productie' (16%), 'merk met duurzaam label' (18%) en 'niet verpakt in plastic' (13%) worden door ongeveer één op zes Waddisters meegenomen in hun beslissing om voeding te kopen. (Zie Figuur 19)

Waddisters geven ook aan minder of geen vlees te eten uit zorg voor het klimaat. De overgrote meerderheid (79%) vindt dat we met z'n allen minder vlees moeten gaan consumeren. Slechts één op tien Waddisters is eerder niet (11%) tot helemaal niet (5%) akkoord met deze stelling (zie Figuur 20). We vroegen hen hoe vaak ze vlees aten (zie Figuur 21). Een kwart (26%) eet één keer in de week vegetarisch. Een kwart (25%) eet meerdere keren in de week vegetarisch. Eén op tien Waddisters eet zelfs elke dag vegetarisch. Een kwart van de Waddisters (24%) eet echter nooit vegetarisch.

We kunnen besluiten dat de meeste Waddisters overtuigd zijn van het belang van duurzame voeding en kledij, maar dat factoren zoals de prijs en smaak eerder hun koopgedrag zullen sturen dan 'land

¹De SDG's zijn de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen die in 2015 door de Verenigde Naties werden vastgesteld als wereldwijde doelstellingen voor duurzame ontwikkelingen. Deze doelstellingen moeten door de landen die dit ondertekend hebben bereikt zijn in 2030.

van herkomst' en/of een duurzaamheidslabel. Waddisters zijn sterk overtuigd van het belang van vegetarisch eten en dat komt ook tot uiting in hun gedrag.

Hoe denken Waddisters over klimaatrechtvaardigheid

Prof. dr. Thomas De Block (2019), voorzitter van het Centrum voor Duurzame Ontwikkeling aan de Universiteit van Gent, argumenteert dat de ecologische uitdagingen onlosmakelijk verbonden zijn met de sociale uitdagingen en verwijst daarbij naar het Brundtland-rapport 'Our common future' uit 1978 waar de eerste maal werd besloten dat de mondiale milieuproblemen het gevolg waren van armoede in het ene deel van de wereld en de niet-duurzame consumptie en productie van het andere deel van de wereld. Net omwille van deze verstrengeling voeren organisaties zoals Amnesty International en Greenpeace acties uit op beide fronten. We vroegen onze Waddisters of de klimaatstrijd volgens hen verbonden is met andere sociale strijden zoals anti-racisme en anti-seksisme (zie Figuur 22)? De Waddisters lijken heel verdeeld wanneer we hen deze vraag voorleggen. Er zijn net iets meer Waddisters akkoord (42%) met deze stelling als niet akkoord. Opvallend geeft één op de vier Waddisters (24%) aan niet te weten hoe ze denken over deze stelling.

Wij vroegen de Waddisters of zij vinden dat er genoeg diverse stemmen hun mening kunnen delen over klimaatverandering (bijvoorbeeld mensen met een beperking, met een migratieachtergrond, (zie Figuur 23). Eén derde (34%) van de Waddisters vindt dat dit niet genoeg gebeurt. Eén derde (35%) weet het antwoord op deze vraag niet. En één derde vindt dat dit een beetje tot genoeg gebeurt. Slechts één op de tien Waddisters (12%) vindt echt dat dit genoeg gebeurt. Wanneer we concreet doorvragen of politici meer moeten praten met slachtoffers van de klimaatverandering zoals bij de overstromingen, dan zien we een gelijkaardig antwoordpatroon. Een kleine helft (41%) is helemaal akkoord met de stelling. Een derde (29%) is een beetje akkoord met de stelling. Eén op tien (18%) weet het antwoord niet. Slechts één op tien (12%) is niet akkoord met de stelling. (zie Figuur 24)

Voor het eerst sinds zijn oprichting heeft het IPCC (Intergovernmental Panel of Climate Change) de term "kolonialisme" genoemd in hun rapport (2022). De toonaangevende klimaatwetenschappers erkennen dat kolonialisme een historische en aanhoudende oorzaak is van de klimaatcrisis. Hoe denken de Waddisters over onze koloniale geschiedenis? De helft (50%) vindt deze geschiedenis schandalig en één op vier Waddisters (26%) schaamt zich erover. Verrassend geeft ook een grote groep van 40% aan weinig of niets te weten over dit koloniale verleden (zie Figuur 25).

Wanneer we hen vragen of België klimaatvluchtelingen moet opvangen is de meerderheid van de Waddisters (64%) het hiermee eens. Opvallend zegt één op vijf Waddisters het niet te weten. Slechts één op tien (14%) vindt dat België dit niet hoeft te doen (zie Figuur 26).

Demografische variabelen Waddist

Waddist is een gratis app waarmee jongeren tussen de 12 en 30 jaar dagelijks kunnen delen wat ze denken, voelen en meemaken. Elke dag krijgen jongeren drie vragen over thema's zoals liefde, vrienden, mentaal welzijn en meer die ze anoniem kunnen beantwoorden. De antwoorden hiervan? Die worden verzameld en gedeeld met beleidsmakers. Zo laten we de stem van jongeren horen. Jongeren kunnen ook zelf vragen insturen en feedback geven

Wie bereiken we met Waddist?

Een kleine helft van de Waddisters is tussen de 16 en 19 jaar is en er zijn ook dubbel zoveel meisjes dan jongens die antwoorden. De jongeren die we bereiken zitten voornamelijk in de A stroom of ASO of volgen hoger onderwijs. Ze wonen voornamelijk in Oost-Vlaanderen en Antwerpen, daarnaast wordt er ook een grotere groep jongeren bereikt in West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant.

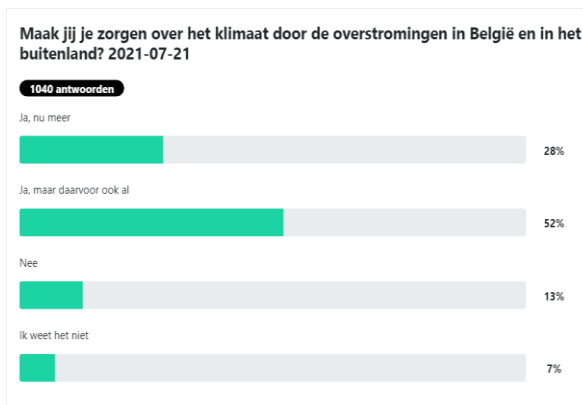
In maart 2022 vroegen we aan 30 jongeren hoelang zij al actief waren in Waddist, waarvan de meesten antwoorden actief te zijn vanaf het begin bij de lancering van de app in februari 2021. Daarnaast bleek uit de analyse van de ingestuurde vragen dat 'mentaal welzijn' een thema is dat sterk leeft bij de Waddisters. De Waddist app creëert dus een community waar zij ondersteunende tips vinden en verbinding voelen met anderen. We bereiken dus momenteel een vaste groep jongeren die eerder nood hebben aan deze vorm van ondersteuning. We spreken dus over de Waddisters en niet de Vlaamse jeugd.

Wie hebben we bereikt met de vragen over klimaat?

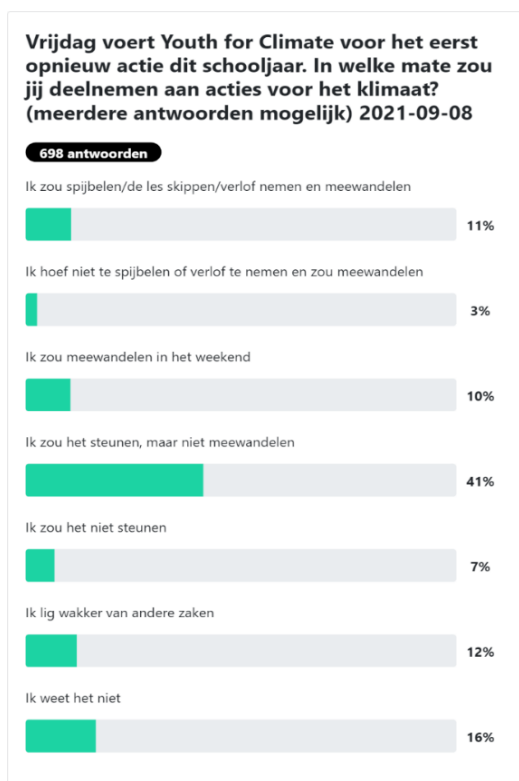
De vragen waarop deze factsheet zich baseert zijn gesteld in de periode van maart 2021 tot en met september 2022. Hierdoor kennen de vragen steeds een wisselend bereik gaande van 172 jongeren tot 2333 jongeren met een gemiddelde van 568 jongeren.



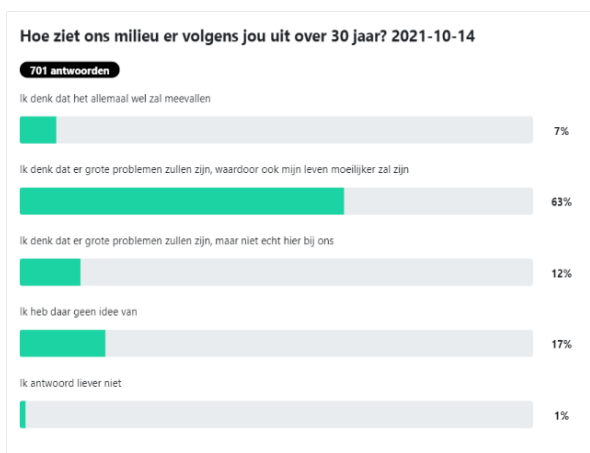
Figuur 1



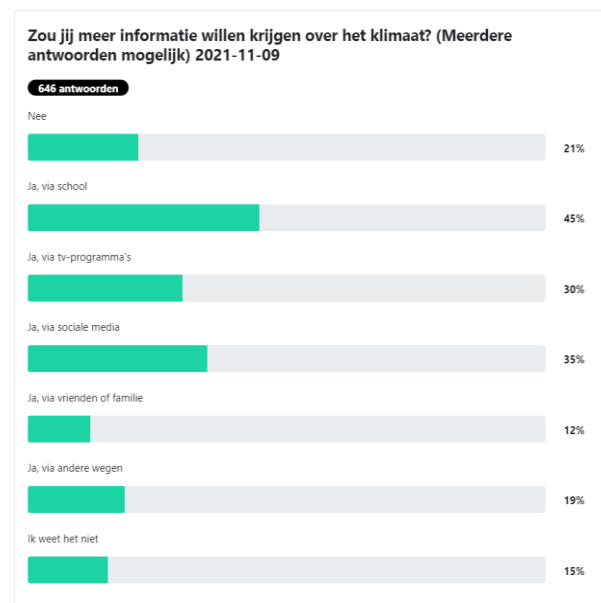
Figuur 2



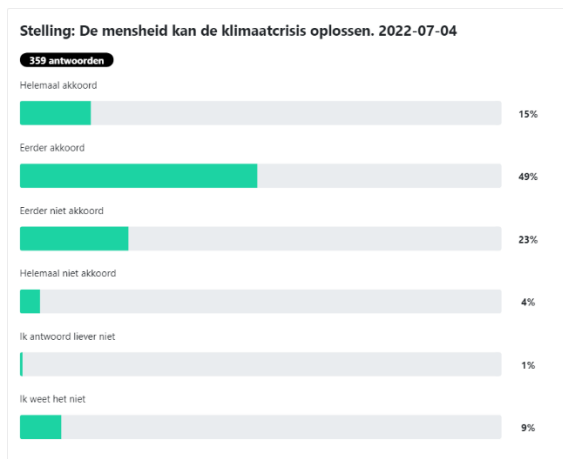
Figuur 3



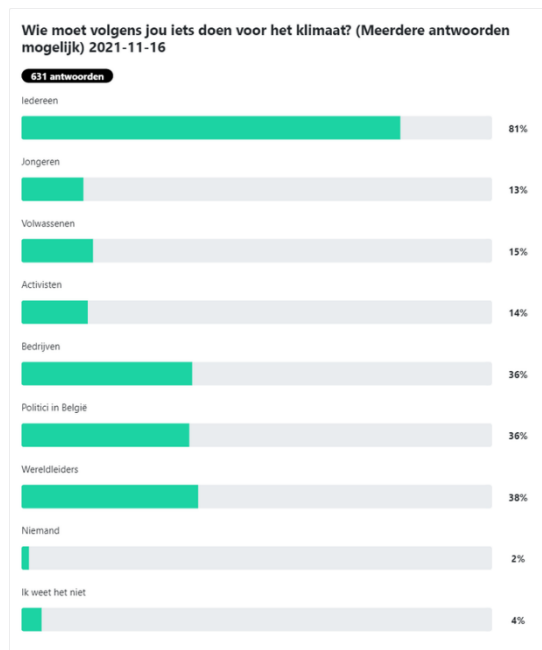
Figuur 4



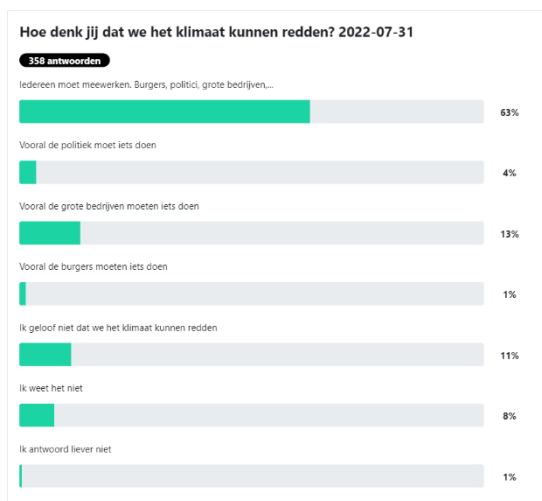
Figuur 5



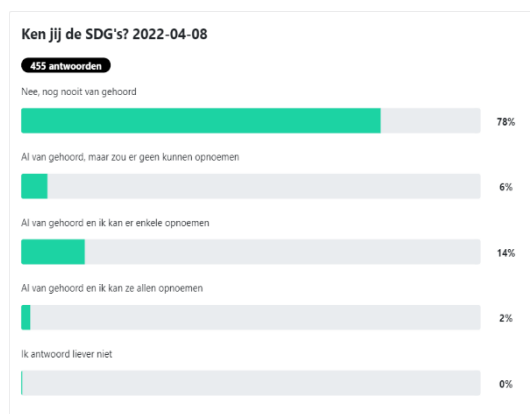
Figuur 6



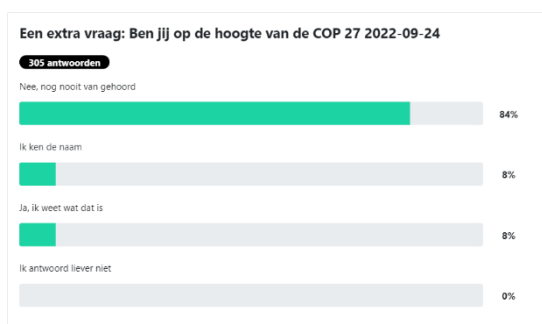
Figuur 7



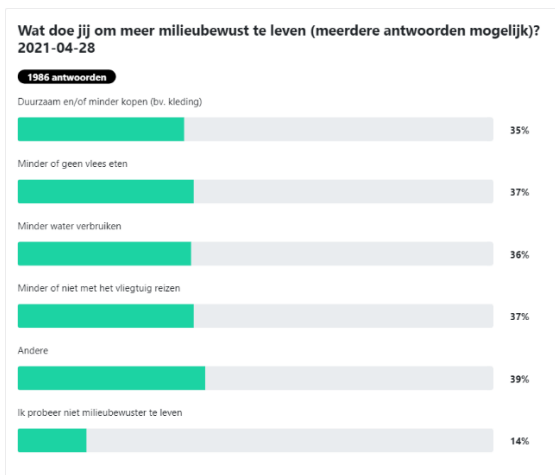
Figuur 8



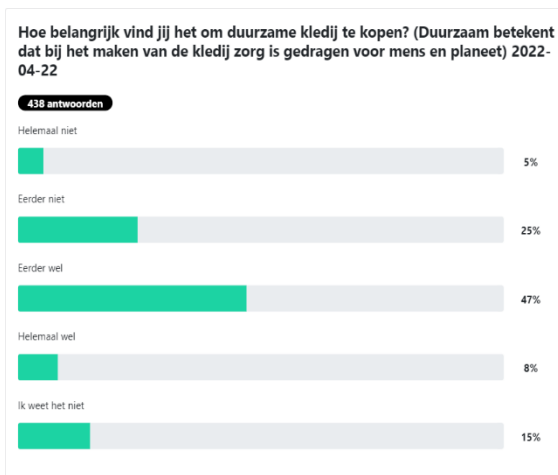
Figuur 9



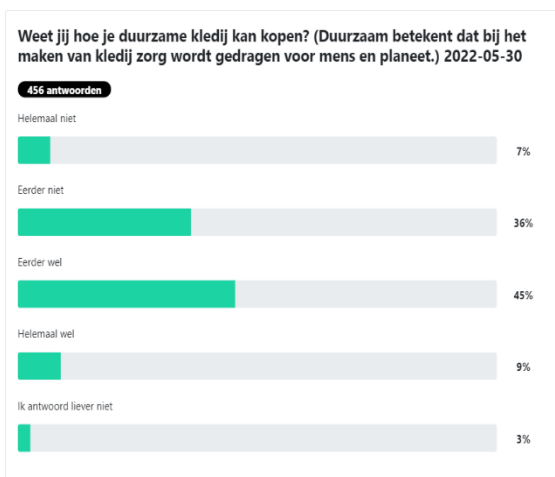
Figuur 10



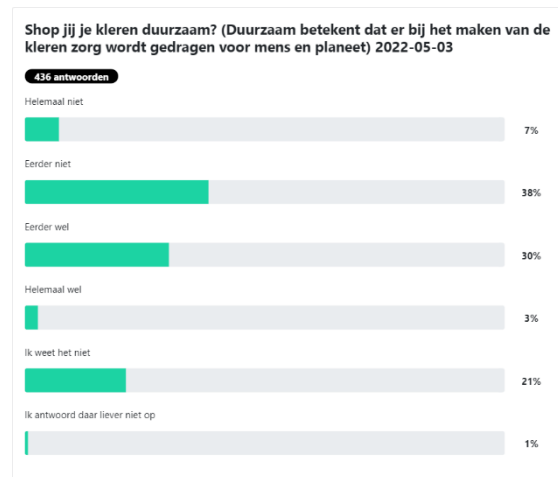
Figuur 11



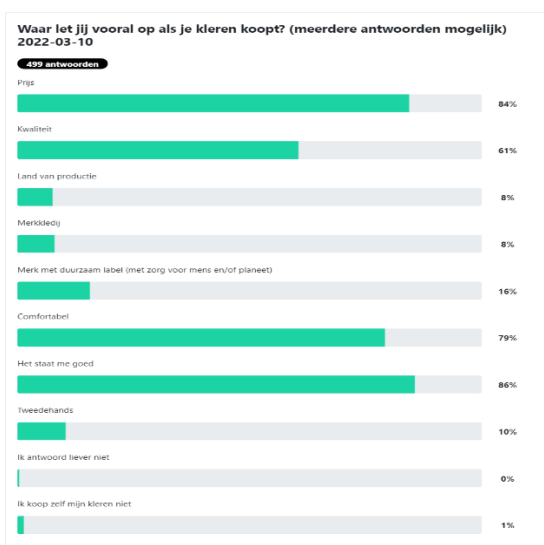
Figuur 12



Figuur 13

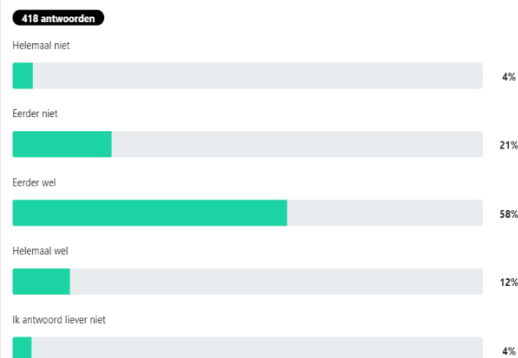


Figuur 14



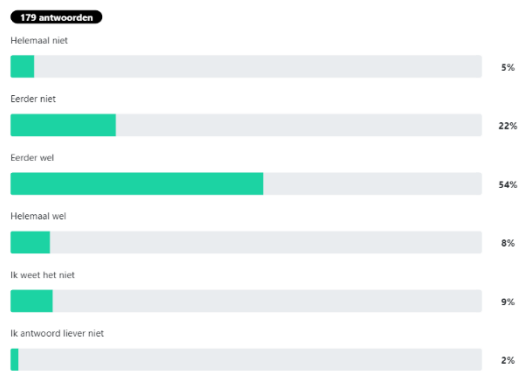
Figuur 15

Hoe belangrijk vind je het om duurzame voeding te kopen? (Duurzaam betekent dat bij het produceren van voeding zorg gedragen wordt voor mens en planeet) 2022-06-21



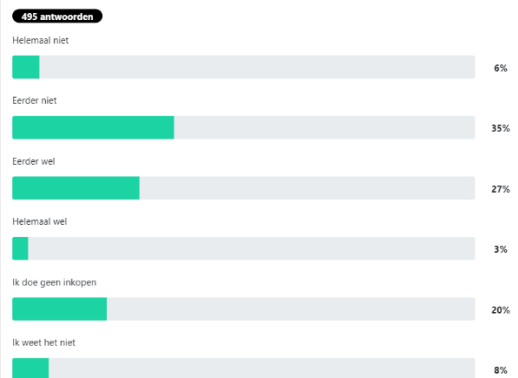
Figuur 16

Weet jij hoe je duurzame voeding koopt? (Duurzaam betekent dat bij het produceren van voeding zorg gedragen wordt voor mens en planeet.) 2022-04-13



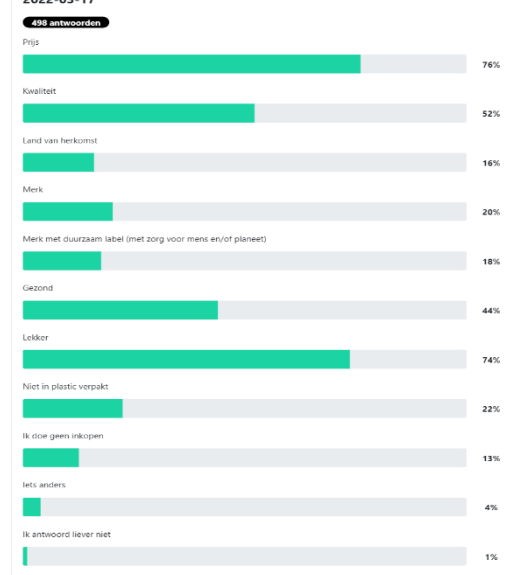
Figuur 17

Koop jij duurzame voeding? (lokaal en/of biologisch) 2022-03-25



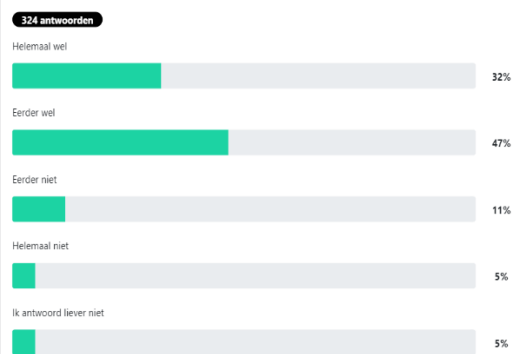
Figuur 18

Waar let jij vooral op als je voeding koopt? (meerdere antwoorden mogelijk) 2022-03-17



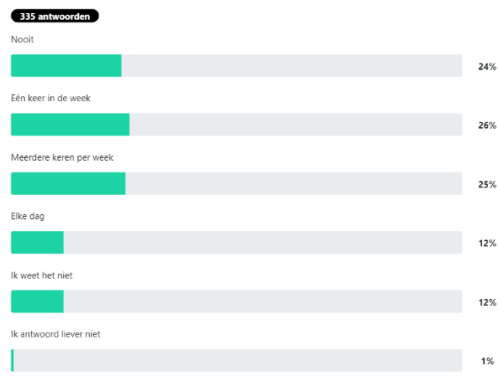
Figuur 19

Gestemde vraag: Stelling: De maatschappij moet veel minder vlees gaan consumeren 2022-09-07

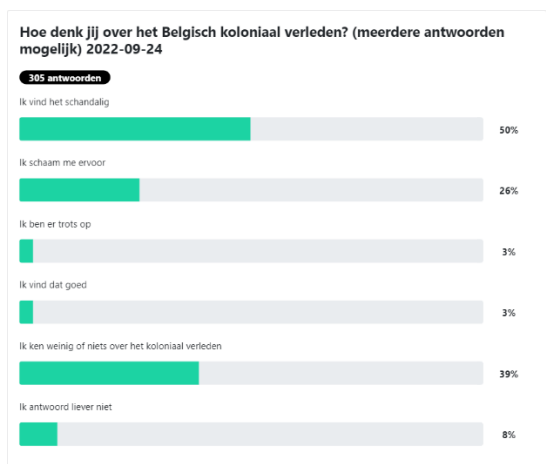


Figuur 20

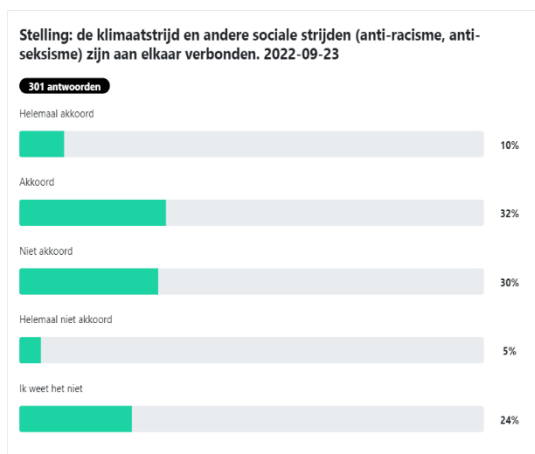
Hoe vaak eet jij vegetarisch (geen vlees of vis)? 2022-10-03



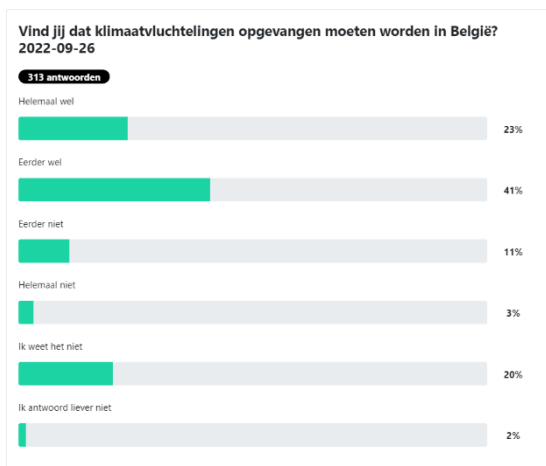
Figuur 21



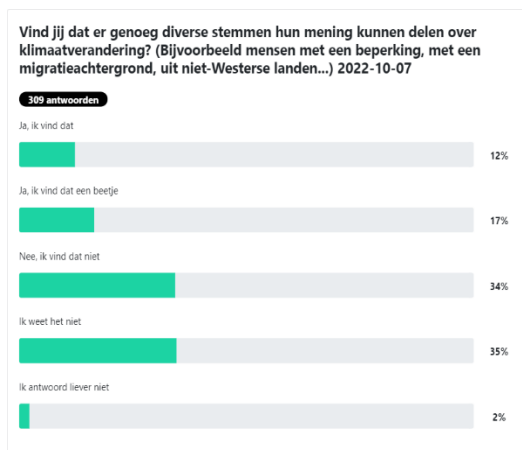
Figuur 22



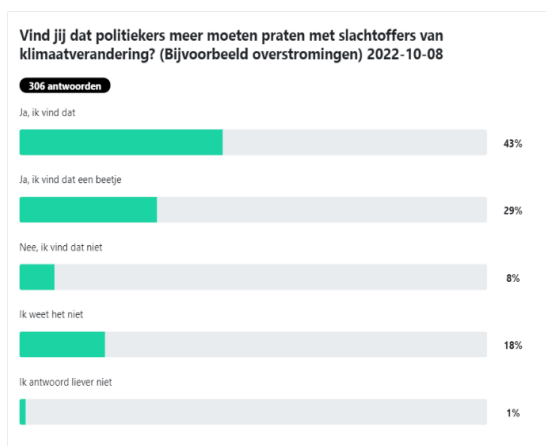
Figuur 23



Figuur 24



Figuur 25



Figuur 26

Referentielijst

- Block T. en Paredis E. (2019). *Het politieke karakter van duurzaamheidsvraagstukken*. In: Coene J., Raeymaeckers P., Hubeau B., Marchal S., Remmen R. en Van Haarlem A. (red.) *Armoede en Sociale Uitsluiting, Jaarboek 2019*, Acco: Leuven/Den Haag
- IPCC. (28 February 2022). *Headline Statements from the Summary for Policymakers*. Sixth assessment report. https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg2/downloads/report/IPCC_AR6_WGII_HeadlineStatements.pdf